

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

2 Quo ætatis anno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

dat: sed illam potius, vt veram, amplecti videtur, vt a
aliam causam Ecclesiasticam consuetudinis præbet.

Responsio ad argumens in op. positum. Caietan.
Neque contra hanc sententiam vrgent coniectu-
res, quibus tertia opinio fulciebatur, quin potius pri-
ma, & secunda possunt hanc sententiam compro-
bare. Nam verisimilius est inter baptismum, & nu-
ptias annum intercessisse, vt Caietan. etiam sentit
quæstione 43. artic. 3. & patet. Quia Christus post
baptismum recessit in eremum, & ieiunauit qua-
draginta diebus, post ieiunium vero statim rediit
Nazareth, ibique aliquo tempore commoratus est

Epiphon.
Luc. 4.
(si Epiphonio loco superius commemorato credi-
mus, ex Euang. enim probari id nõ potest.) Quia et-
si Luc. c. 4. statim post historiam ieiunij, & tentatio-
nis subdat: *Et regressus est Iesus in virtute spiritus in Ga-
lileam; & fama exiit per vniuersam regionem de illo, &
ipse docebat in synagogis eorum; & magnificabatur ab om-
nibus; & venit Nazareth, vbi erat nutritus.* Tamen
hoc (quod Lucas narrat) non accidit statim post ie-
iunium, & tentationem, sed postquam iam Christus
aliquo tempore predicauerat, & multa ediderat mi-
racula, vt ex ipsis verbis Euangelistæ, & ex Mat. 13. &
Marc. 6. colligitur. Vnde Augustin. li. 2. de consensu
Euangelist. capit. 17. hunc reditum Christi in Gali-
læam (quem Lucas memorat) post coniectum in
vincula Ioannem accidisse testatur. Nihilominus
tamen verisimile est, etiam post ieiunium rediisse
Nazareth, & nonnunquam inter suos fuisse versa-
tum, interdu vero venisse, vbi baptizabat Ioan-
nes, vt illi esset occasio sæpius de ipso reddendi te-
stimonium. Quod valde conueniens, ac neces-
sarium fuit, vt Christi fama, & prædicatio, ac testi-
monium Ioannis de ipso, per omnium aures vulgare-
tur, & ora. Et aliquo modo indicatur capite 1. Ioan-
nis, vbi narratur, Christum semel, & iterum venisse
ad Ioannem, qui statim viso Christo illum demon-
strabat, dicens: *Ece agnus Dei, & tamen ex contextu
historiæ Euangelicæ, & ex ijs, quæ supra diximus,
constat illi omnia accidisse post baptismum, & con-
sequenter post ieiunium, & tentationem, quæ im-
mediate baptismo successerunt. Deinde postquam
satis fuerat Christus Ioannis prædicatione mani-
festatus, antequam miraculum in nuptijs edidisset,
cepit prædicare, & discipulos vocare, ac congrega-
re, vt constat ex Ioannis secundo. Vbi legimus Chri-
stum habuisse discipulos, qui nuptijs & miraculo
presentes assuerunt, & capit. 1. Andream, & alterum
discipulum Ioannis adhæsisse Christo, eumque in-
terrogasse, Magister vbi habitas? Qua interrogatione
satis indicantur (vt ibi Caietanus notat) iam tunc
habitu fuisse Christum publicum magistrum, &
doctorem. Quod certe nomen breviori tempore,
quam vno anno, sibi comparare non poterat, igitur
nihil mirum est (imo id congruit quidem) quod an-
nus integer inter baptismum, & nuptias intercesse-
rit. In quo non defuit Christus doctoris munere fun-
gi, quamuis non statim cœperit patrare miracula.*

Chrysostom.
Quia (vt Chrysostomus ait homil. 22. in Ioan.) prius
debeuerunt congregari discipuli, qui deuoti attenderent mi-
raculis, quæ fieri incipiebant, usque in fide, quam concepe-
rant, confirmarentur.

6. Synod.
Ad tertiam vero coniecturam negatur vtrum-
que mysterium baptismi, & conuersionis aquæ in
vinum die Dominico accidisse. Nec est vlla ra-
tio probabilis, quæ id per suadeatur. Illud autem
Augustini testimonium non omnino cogit, vt huic
rei fidem faciamus, præsertim cum inter illos ser-
mões falso nonnulli sint Augustino adscripti, ex
quibus ille existimari vnus potest. Quia neque Au-
gustini styli redolet, neque aliquid habet Au-
gustino dignum. Vnde in quibusdā decretis, quæ
sexta synodo tribuuntur, in octauo vbi narrantur
mira opera, quæ Deus die Dominico patravit, inter
alia ponitur baptismus Christi, non tamen nuptia-
rum miraculum.

*Quo ætatis sue anno Christus Dominus fuerit ba-
ptizatus.*

D. Vo sunt hac in re certa. Primum est, Christum
fuisse baptizatum circa annum decimum quin-
tum Imperij Tiberij Cæsaris. Hoc ex Euangelio a-
liquo modo colligi potest. Nam Luca tertio asse-
ritur anno decimo quinto Tiberij, factum esse ver-
bum Domini super Ioannem, vt ad prædicandum,
& baptizandum exiret. Ex quo necessario sequitur
ante illum decimum quintum annum Christum
non fuisse baptizatum, vt per se constat. Additur
vero ibidem, cum baptizaretur omnis populus, Ie-
sum etiam baptizatum fuisse: non tamen expresse
eodem anno baptizatus dicitur. Non vero id est
probare difficile. Primo, quia (vt hic notauit Diuus
Thomas articulo tertio ad quartum ex Chrysosto-
mo homilia quarta imperfecti) Christus, neque pri-
mus, neque vltimus fuit à Ioanne baptizatus. Quia
vt conueniēter posset Ioannes testimoniu de Chri-
sto reddere, oportuit, vt prius ad baptismum populi
multitudo conflueret. Neque etiam vsque in finem
differre baptismum suum decebat Christum, quia
oportuit, vt adhuc Ioanne docente, ac baptizante,
manifestaretur, & inciperet docere, ac baptizare
Christus, vt nulla inter eos videretur esse contentio,
discipulosque suos ad Christum mittere, & reliquos
omnes in fide eius confirmare Ioannes posset, vt læ-
tius docuit Diuus Thomas quæstione præcedent.
articulo quinto. Et vtramque partem insinuat Lu-
cas illo verbo: *Cum baptizaretur omnis populus, Iesu
baptizato, &c.* Nam in hoc verbo continetur, vna
cum alijs accessisse Christum ad baptismum, atque
adeo venisse ante ipsum alios, alios post ipsum. Ba-
ptismus autem Ioannis non durauit nisi per annum,
& paulo amplius, quod ex historia Euangelica, &
ex ijs, quæ supra diximus de ætate, in qua obiit Ioan-
nes, manifeste datur intelligi: necesse est ergo, Chri-
stum fuisse baptizatum eodem anno, quo Ioannes
baptizare primum cœpit, & ante impletum illum.
Baptizatus ergo est ipso anno decimo quinto Im-
perij Tiberij, vel certe non multo post illum. Im-
pletum. Neque enim affirmare simpliciter possum,
euenisse id intra ipsum annum decimum quintum.
Quia non mihi constat, quò mense illius anni Ioan-
nes baptismum inchoarit: quanquam verisimile
sit, ex quo Ioannes baptizare cœpit, Christum non
per plures menses distulisse baptismum. Tum quia
oportebat in operibus pietatis, & humilitatis prom-
ptum se, & paratum ostendere, atque alijs exem-
plo esse. Tum etiam, quia sciebat tempus prædica-
tionis Ioannis futurum esse perbreue, & ideo ex-
pediens esse non differri manifestationem suam.
Et confirmari potest, nam (vt colligitur ex primo,
& secundo capit. Ioannis) quando Christus fecit mi-
raculum in Cana Galilææ, non idum erat Ioannes
coniectus in vincula, ergo (si vera sunt, quæ sectione
præcedenti docuimus) baptizauit Ioannes toto illo
anno à Christi baptisinate, vsque ad nuptias, ergo
cum eius baptismus paulo amplius durauerit, ne-
cesse est, dicamus, Christum prope initium bap-
tismatis Ioannis, statim ac populi multitudo cœpit
ad illum concurrere, fuisse baptizatum: ergo ba-
ptizatus fuit eodem decimo quinto Imperij Tibe-
rij. Et addi potest coniectura: Quia Lucas non tam
propter Ioannem Baptistam, quam propter Chri-
stum texuit historiam, designauitque tempus, &
annum, in quo Ioannes cœpit baptizare, ergo non
solum voluit indicare initium baptismi Ioannis, sed
multo magis initium baptismi Christi: credendum
est ergo eodem anno vtrumque factum esse. Et ita
sentiant Patres omnes, & expositores Euangelio-
rum, & Eusebius in Chronico.

*Circa annu
decimum
quintum Ti-
berij impe-
rantis ba-
ptizatus
Christus,
Luc. 3.*

*D. Thom.
Chrysostom.*

*Differre ba-
ptismum
suum Chri-
stus cur non
debeat.*

Ioan. 1. & 2.

Euseb.

Tertul.

Ad. I.

Trigesimum
circa a-
tis annum
agens bap-
tizatur Chri-
stus.

Luc. 3.

D. Thom.

Greg. Naz.

Baptismi
Christi pro-
rogandi cau-
sa qua fue-
rit.

Caiet.

Hinc colligitur grauem esse errorem, qui apud A
Tertullianum legitur, libr. contra Marcion. capit.
15. nimirum cepisse Christum Dominum sese ho-
minibus manifestare anno duodecimo Imperij Ti-
berij. Siue enim hoc ex propria sententia asserat, si-
ue ex Marcione referat, nulla ratione potest consti-
tere. Tum quia Christus nec docere cepit, nec mi-
racula edere, nec alio modo se publice manifestare
ante baptismum, ut omnes docent, & ex Euangelio
non obscure colligitur, & manifeste testatur Petrus
Apostolus. primo illis verbis. *Incipiens à Baptismate Ioan-
nis.* Denique quia Præcursor præire debuit ante Do-
minum, sed Ioannes non cepit sese populo osten-
dere, nec baptizare ante decimum quintum annum
Tiberij, ergo nec Christus.

Secundo est certum, ac de fide, Christum bap-
tizatum fuisse circa trigessimum ætatis suæ annum. Id
enim testatur Lucas eodem loco ijs verbis: *Et ipse Ie-
sus erat incipiens quasi annorum triginta.* Quæ verba
sine dubio referuntur ad ea, quæ immediate præce-
sserant. Factum est, cum baptizaretur omnis populus, Iesu
baptizato, & orante apertum est celum: dicitur ergo
Christus fuisse quasi triginta annorum, quando hoc
accidit. Et hæc est communis omnium Patrum, scri-
ptorumque sententia. Quam vero ob causam usque ad
tantam ætatem baptismum Christus distulerit, va-
riæ rationes redduntur à Patribus (ut hic D. Thom.
articul. 3. notauit) quæ partim morales sunt, partim
allegoricæ. Quas fere Greg. Naz. oratio. 39. his ver-
bis complexus est. *Quæ res nobis documento esse debet,
purgationem, animique submissionem prius adhibendam
esse, nec concionandi prouinciam ante suscipi debere, quam
ad spiritualis, & corporeæ ætatis perfectionem ventum fue-
rit,* latius oratione 40. At dices, Christus tricesimo anno
baptizatus idque cum Deus esset, ut me baptismum vrgere
inhesi? Cum Deum dixisti, quæstio abs te soluta est. Primo,
nam ille purgatio ipsamet erat, nec purgatione indigebat.
Secundo, Nec vero ei quicquam periculi metuendum erat
baptismi prorogandi. Tertio, Ille tricesimo anno, ac non
prius sese indicauit, ne ostentationis cuiusdam argumen-
tum, docendique maturitatem haberet. Quinto, Quoniam
ei saluterum mundo supplicium subeundum erat, omnia,
quæ ad passionem spectabant, ad passionem concurrere o-
porcebat, nimirum ostensionem, baptismum celestem testi-
monium, prædicationem, multitudinis concursus, mira-
cula, & velut corpus vnum fieri non diuisum, nec tempo-
rum interuallis disunctum, & interruptum. Addi vero
potest (si literalem, ut ita dicam, rationem specte-
mus) Christum non fuisse antea baptizatum, quia
Ioannes antea baptizare non cœperat: ideo autem
Ioannes ante illud tempus baptizare non cœperat,
quia, cum esset illius baptismi primus institutor, nõ
poterat ante maturam, & perfectam ætatem tatum,
tamque graue munus inchoare. Præsertim cum opor-
teret prius prædicare poenitentiam, & per eam ho-
mines ad baptizandum ritum omnes in admiratione
rapere, ac deinde in ipso baptismo testimonium de
Christo præbere. Quæ omnia in minori ætate, nec
grauiter, nec conuenienter fieri poterant.

His ergo positis, grauis, & difficilis controuersia
superest, quomodo intelligendum sit, Christum
baptizatum esse agentem quasi annum trigessimum.
Cuius decisio pendet ex vero sensu illorum verbo-
rum Lucæ. Et erat Iesus incipiens quasi annorum triginta.

In qua re prima sententia est, Christum Do-
minum venisse ad baptismum, anno vigesimo no-
no ætatis suæ, in fine eius, antequam illum expleret,
& trigessimum inchoaret, ut sensus sit, erat Iesus
quasi incipiens annum trigessimum ætatis, nondum
enim inceptat: sed iam iam prope ad illum acce-
debat. Ita Caietanus Lucæ tertio. Cui sane non mul-
tum repugnant verba Euangelistæ. Nam licet mul-
ti dicant (& probabile sit) nec participium illud, *In-
cipiens*, ad ætatem, sed ad manifestationem, & præ-

dicationem Christi, esse referendum: nec aduerbium
illud, *quasi*, referri ad participium *Incipiens*, nec di-
minuere illud: sed pertinere ad ætatem triginta an-
norum: Quia Lucas non dicit. *Quasi incipiens annorum
triginta, sed incipiens quasi annorum triginta.* Ita ut sen-
sus planus sit, erat Iesus, quando baptizatus est, &
cepit manifestari quasi annorum triginta: Licet
hoc (inquam) ita sit: nihilominus posset litera com-
modè admittere illum sensum. Recte enim dici po-
test quasi triginta annorum ille, qui fere iam com-
pleuit vigesimum nonum annum, quamuis trigesi-
mum nondum attigerit, quia hanc vim habet illud
aduerbium *quasi*.

Et hæc sententia probanda necessario est illis au-
thoribus, qui existimarunt, Christum trigesimo æ-
tatis anno passum esse, quanquam eorum sit opinio
improbabilis, ut infra dicam. Item posset facile de-
fendi hæc opinio Caietani, si vera esset sententia
Epiphani, asserentis Christum baptizatum esse mē-
se Nouembri. At vero positis ijs, quæ diximus, &
ipse etiam Caietanus admittit, nempe Christum bap-
tizatum esse sexto Ianuarij, nullo modo potest hæc
opinio defendi. Quia Christus explebat ætatis an-
num vigesimum quinto die Decembris, ergo si non-
dum expleuerat vigesimum nonum ætatis annum,
attigisset quidem ille tantummodo vigesimum octa-
uum, & tredecim dies, ergo non potuit dici quasi
triginta annorum, eo quod fere vigesimum nonum
ætatis annum impleverat. Accedit, quod nullus vete-
rum hanc dicendi modum sequutus est.

Secunda sententia extremè contraria est Chri-
stum triginta annos natum, attingentemque iam
trigesimum primum per aliquot menses, aut saltem
dies ad baptismum venisse. Primus author, qui di-
fertis verbis hanc scripsit sententiam fuit Beda, li-
bro de ratione temp. capite quadragesimo quinto,
quem ex recentioribus multi, & graues scriptores
sequuntur, & ex antiquis Patribus in illius confir-
mationem adducuntur multi. Quorum præcipuus
est Ignatius epistola quinta ad Trallianos ubi fici-
quit. Et expleuit tribus annorum decadi bus vere baptiza-
tus est à Ioanne. Quibus verbis (ut multis placet) ex-
presse dicit expleuisse iam trigessimum annum. Quod
confirmare videtur Chrysostomus homilia deci-
ma in Matth. dicens, post triginta annos Iesum venisse
ad baptismum, eodemque modo loquitur Euthymius
Matth. 3. in principio, & Bernardus sermone primo
Epiphaniæ dicit. Cum trigessimum annum expleuisset in car-
ne. Sed hæc Patrum testimonia (si exacte confide-
rentur) parum fauent huic sententiæ. Nam ijs locis
non tractant, an omnino completus esset trigesi-
mus annus ætatis Christi, quando ad baptismum
peruenit, sed loquuntur communi, & vulgari mo-
do: in communi autem sermone vere, ac proprie
dicitur aliquid factum esse expletis triginta annis,
etiāsi durante anno trigesimo factum sit. Sicut
Lucæ secundo dicitur. Postquam consummati sunt dies
octo, ut circumcideretur puer, cum tamen durante o-
ctauo die sit circumcisus. Et Christus dixit Marc. 8.
Post tres dies resurgam, cum tamen in ipsa die tertia
resurrecturus esset. Est præterea ad hanc expositio-
nem confirmandam optimum testimoniū desum-
ptum ex canonibus collectis ex Græcis Synodis per
Martinum Bracarensem Episcopum, ubi can. 20. sic
dicitur. Si quis triginta ætatis suæ non impleuerit annos,
nullo modo presbyter ordinetur, etiāsi valde sit dignus,
quia & ipse Dominus trigesimo anno baptizatus est, &
sic cepit docere, constat autem non fuisse necessarium
integrum complere trigessimum ætatis annum, ut
quis posset ordinari. Ex antiquis ergo Patribus non
potest hæc sententia satis suaderi: ex Scriptura au-
tem probari etiam nequit hunc esse sensum Lucæ,
persuaderi vero potest, verba Lucæ commodè, &
sine vlla vi hunc sensum pati. Quia aduerbium illud
Quasi, non semper diminutionem: sed interdum excef-

excessum, licet exiguum significat. Vt cum dicimus, *Hic sunt quasi mille homines*, significare possumus, vel pauciores esse, quam mille, vel paulo plures. Exemplum est in Evangelio Marc. 8. *Erant, qui manducabant, quasi quatuor millia*, & similiter Ioan. 6, dicuntur manducasse, *quasi quinque millia*, & tamen Matth. 14, dicitur fuisse numerus *quinque millia virorum*, exceptis parvulis, & mulieribus. Quocirca, si hic modus dicendi magis conuenit cum humana historia, & chronologia, sustineri potest non repugnare Scripturæ. Ex Scriptura vero, aut alia Ecclesiastica autoritate probari satis non potest.

Tertia opinio est, Christum post expletum vigesimum nonum annum, & inchoatum trigessimum, ad baptismum venisse. Hæc est communis sententia, vt Abulens. 3, & Lyranus Luc. 3, adnotarunt. Videturque esse expressa D. Th. ar. 3, dicentis, Christum fuisse in trigesimo anno baptizatum. Nam in omni sermone proprietate illud dicitur fieri tali anno, quod fit illo durante, antequam ad finem deueniat. Et eodem fere modo loquuntur Patres antiqui, Nazianzenus oratione 39 & 49. *Trigesimo* (inquit) *anno baptizatus*. Hieron. Ezechiel. 1. *Triginta annos natus venit ad baptismum, quæ in homine perfecta ætas est*. Et vitur exemplo Num. 4, vbi sacerdotes dicuntur ministrare à tricesimo anno, & supra, vbi sine dubio requiritur, quod attingerint tricesimum annum, non quod expleuerint. Sicutiam August. lib. 3, de mirabilibus sacra Scripturæ, ca. 5, dicit, Christum trigessimum annum agentem venisse ad baptismum. Orig. hom. 1. in Ezechielem fere nihil aliud dicit, quam Euangelista & eodem fere modo Iustinus Martyr in dialogo cum Triphone ait, *Christus per annos ferme triginta expectauit, donec Ioan. præiret baptismum predicando*, Theophyl. Luc. 3, solum dicit, *cum triginta annorum esset Dominus, baptizatus est*, & eodem fere modo loquitur Ambros. Luc. 3, *Quin etiam Iren. lib. 2, c. 39, dicit Christum incepisse annum tricesimum, & Euseb. lib. 1, Historiæ, cap. 10, Incipiebat* (inquit) *tunc tricesimum annum*. Denique Epiphanius ex professo hoc suadet heres. 51. Et hæc sententia optime verbis Lucæ consonat. Quia aduerbium illud *quasi*, & proprius, & frequentius ad diminuendum ponitur, quam ad augendum: ergo, cum dicitur Christus fuisse *quasi annorum triginta*, recte exponitur nondum illos expleuisse.

Potest etiam hæc sententia humana historia, seu chronologia confirmari, quanquam & illa etiam tam incerta sit, vt facile ad alias detorqueri quoque sententias possit: si tamen nonnulla statuamus probabiliora, magisque recepta principia, videbitur fortasse opinio hæc verisimilior. Primum est, Christum natum esse quadragesimo secundo anno Imperii Augusti, vt ex sententia Clementis Alexandrini, Eusebii, Epiphani, ac Bedæ ostendimus in prioribus, disputatione sexta, sectione prima, in fine. Alterum est, Augustum imperasse annos quinquaginta sex integros, numerando imperium eius ab initio consulatus. Nam eodem fere die, quo mense Augusti consul renunciatus est, post quinquaginta sex annos, qui fuit ætatis eius septuagesimus sextus, defunctus est. Vnde, si imperium ab initio Triumuiratus arcessamus, idem est annorum numerus, duobus tamen exceptis mensibus, qui soli à consulatu ad Triumviratum vsque fluxerunt. Hæc chronologiæ ratio sumpta est ex Dion. libro. 48. & 56, histor. Roman. Eutropio libro septimo eiusdem historiæ. Suetonio capite quinto, octauo & sequentibus. Quam amplecti videtur Eusebius in chronica, tribuens Augusto prædictos quinquaginta sex annos imperii. Et idem colligitur ex Tertulliano libro contra Iudeos capite octauo. Dicit enim, Christum natum esse quadragesimo primo anno imperii Augusti, & illo imperante quindecim annis vi-

xisse, ex quo aperte efficiuntur dicti quinquaginta sex anni, quicquid sit, an ea, quæ assumit, vera sint. Idem sentit Nicephorus, libr. primo, capit. 17. *quatenus dicit, Augustum vixisse supra septuaginta quinque annos, id est, fere septuaginta sex*. Constat enim ex prædictis historiis eum accepisse consulatum pridie, quam vigesimum ætatis annum imple-ret, super sunt ergo quinquaginta sex anni imperij. Quod ergo ibidem ait Nicephorus imperasse quadragesima tribus annis intelligendum est de tempore monarchiæ, quod fere quadragesima quatuor annorum fuit iuxta veriorum sententiam. Denique hanc computationem sequitur Onuphrius, libro secundo fastorum, & fere reliqui recentiores. At vero Epiphanius in Anchorato, & Beda libr. de sex ætatibus, sex menses addunt huic imperio Augusti. Quia fortasse non ab initio consulatus, seu triumuiratus illud numerant: sed ab eo tempore, quo missus est à Senatu cum exercitu contra Antonium, quod sex menses durauit ante consulatum, vt constat ex Suetonio, & illo etiam tempore dici potest imperasse. Quod ergo Iosephus lib. 18. Antiquit. c. 7. tribuit imperio Augusti quinquaginta septem annos cum dimidio, ab omnibus rejicitur. Nisi Augusti imperium computetur à morte Iulij Cæsaris, quæ duobus fere annis antecessit primum Augusti consulatum teste Appiano libro quarto de bello ciuili, Quamuis alij vnum tantum annum intercessisse contendunt, vt late Baronius in apparatu annalium. Ex his ergo constat vixisse Christum, imperante Augusto, quatuordecim annos integros, & præterea octo menses, qui sunt à fine Decembris, quando natus est Christus, vsque ad finem Augusti, quando Augustus mortuus est, si ergo ijs quindecim addamus Tiberij imperantis annos, in cuius decimo quinto anno diximus Christum fuisse baptizatum, efficiuntur prædicti triginta anni inchoati, & nondum expleti.

Sed vt hæc collectio clarior sit, oportebit tertium principium adiungere, scilicet Tiberium statim post mortem Augusti absque vlla intermissione, seu aliquis interregni interpositione, imperij gubernacula suscepisse. Memoriam enim proditum est, eodem fere die, quo Augustus obiit, Tiberium tanquam filium heredem adoptatum ab Augusto, regnare coepisse, vt videre licet in Onuphrio supra, & aliis. Ex quo etiam intelligitur Tiberium coepisse imperare mense Augusto, vel (vt alii volunt) Septembri, quia eo tempore mortuus est Augustus. Vt hinc etiam concludamus (supposita sententia, quam præcedenti sectione elegimus) Christum fuisse baptizatum quinto mense anni decimi quinti Imperii Tiberij (tot enim menses fluxerunt à fine Augusti vsque ad sextum diem Ianuarii) vixit ergo Christus imperante Tiberio quatuordecim annos, & menses fere quinque, qui additi supra quatuordecim annos, & menses octo, quos sub Augusto vixerat, efficiuntur viginti nouem anni integri, & aliquot dies. Vltimo tandem confirmari potest hæc sententia ex Olympiadibus Eusebii, quarum computatio ad texendas chronologias, & temporum series, omnium probabilissima existimatur, & tamen ille ponit baptismum Christi anno quarto Olympiadis ducentessimæ primæ, cum natiuitatem eius posuisset anno tertio Olympiadis centessimæ, nonagesimæ quartæ, quæ si recte computentur, aperte colliguntur triginta anni non integri, sed inchoati.

Hinc etiam explicatum relinquitur, quot menses, aut dies agerentur anni tricesimi Christi Domini, quando baptizatus est. Epiphanius enim supra consequenter dicit, attigisse tunc Christum decimum mensem tricesimi anni. Sed hoc non potest consistere cum ijs, quæ de die baptismatis sunt dicta, neque cum Romana chronologia, vt à nobis est explicata. Nam si Christus fuisset baptizatus mense Nouembri

Marc. 8.
Ioan. 6.
Matth. 14.

Abulens.
Nico. Lyran.
D. Thom.
Trigesimo a-
tati inchoa-
to anno ba-
ptizatus est
Christus.
Greg.
Nazian.
Hieronym.
Num. 4.

Augustin.
Orig.

Iustin. Mart.

Theoph.

Ambros.

Iren.

Euseb.

Epiphani.

Clem. Alex.

Euseb.

Epiphani.

Beda.

Anni impe-

rii Augusti

quati.

Dionys.

Eutrop.

Sueton.

Euseb.

Tertullian.

Niceph.

Onuphr.
Epiphani.
Beda.

Sueton.
Ioseph.

Appian.

Baron.

Onuphr.

Epiphani.

post expletum vigesimum nonum ætatis annum, non potuisset baptizari intra decimum quintum annum Imperij Tiberij. Sed oportebat illum explorari, & inchoari decimum sextum, saltem per tres menses, qui inter Augustum, & Nouembrem intercedunt, quod facile supputari potest ex ijs, quæ diximus. Dicendum est ergo, tantum per tredecim dies inchoasse annum tricesimum. Totidem enim, & non plures fluxerant à vigesima quinta die decembris, quando iuxta Ecclesiasticam traditionem natus est, & vigesimum nonum ætatis annum impleverat usque ad sextam Ianuarij, quando illum baptizatum diximus. Ex quo etiam obiter colligitur baptizatum à Ioanne Christum post tres, vel ad summum, post quatuor menses, ex quo baptizare cœperat. Quia id oris est facere inchoato iam decimo quinto anno Imperij Tiberij, Christus autem baptizatus est quinto mense illius anni. Vnde etiam verisimile sit Ioannem incepisse prædicationem suam fere in initio anni decimi quinti Imperij Tiberij, & ita esse Lucæ narrationem intelligendam.

Obiectio.

Vna vero superest obiectio, quia iuxta hanc sententiam non videntur commode exponi illa verba, Erat Iesus, incipiens quasi annorum triginta. Non enim rectè dicitur esse aliquis, quasi triginta annorum, eo quod solum per tredecim dies, tricesimum annum inchoauerit: sed potius cum ad complementum fere tricesimi anni peruenerit. Respondetur quacumque ratione hæc verba exponamus, in omni rigore, & proprietate prædictum sensum admittere. Nam si participium illud, Incipiens, referatur, non ad Christi ætatem, sed ad manifestationem, seu prædicationem (vt supra dicebam) nihilominus rectè dicitur Christum fuisse, quasi triginta annorum, quando prædicare cœpit. Quia iam annum agebat trigesimum. Nam illud: Quasi, præcise sumptum non indicat multum vel parum defuisse temporis illius trigesimali anni; sed solum annum fuisse inchoatum, & nondum impletum. Et ita videtur exponere Origenes hom. 28. in Lucam. & clarius Euthymius Luc. 3. Si vero participium illud, Incipiens, referatur ad ætatem Christi, adhuc est clarior, & euidentior expositio. Si enim simpliciter dixisset fuisse, quasi annorum triginta, ambiguum relinqueretur, esse in initio, vel fine, aut medio illius anni. Additum ergo est participium, Incipiens, ad indicandum ita fuisse, quasi triginta annorum, vt trigesimum inchoaret.

Orig.
Euthym.

Obiectio.

Responsio.

Theophyl.

Dices hoc sensu superflua est illa particula, Quasi, satis enim fuisse dicere. Erat incipiens annorum triginta. Respondetur, si ita esset simpliciter scriptum, existimari posset, vel saltem dubitari, an incipere habere triginta annos completos, & ideo ad rem magis explicandam utraque vox addita est. Ita videtur intellexisse Theoph. apud quem ita legimus. Et ipse Iesus incipiebat esse ferme annorum triginta.

ARTICVLVS V.

Vtrum Christo baptizato, celi debuerint aperiri.

218.
Inf. q. 49 a. 5.
3 & 3 d. 18.
a. 6. q. 3. 2 &
d. 22 q. 3 a. 1.
4 & op. 60.
cap. 9.

Quintum sic proceditur. Videtur, quod Christo baptizato non debuerint celi aperiri. Illi enim aperiendi sunt celi, qui indiget intrare in celum, quasi extra celum existens. Sed Christus semper erat in celo: secundum illud Ioann. 3. Filius hominis, qui est in celo. Ergo videtur, quod non debuerint celi aperiri.

2. Præterea, Apertio celorum, aut intelligitur spiritualiter aut corporaliter. Sed non potest intelligi corporaliter: quia corpora celestia sunt impassibilia, & infrangibilia: secundum illud Iob. 37. Tu forsit cum eo fabricatus es celos, qui solis dissimilis, quasi ære fusi sunt. Similiter etiam nec potest intelligi spiritualiter, quia ante oculos filij Dei celi ante a clausi non

fuerant. Ergo videtur inconuenienter dici, quod baptizato Christo, aperti fuerint celi.

3. Præterea, Fidelibus celum apertum est per Christi passionem, secundum illud Hebr. 10. Habemus fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi. Vnde etiam nec Christi baptismo baptizati, si qui ante eius passionem decesserint, celos intrare poterunt. Ergo magis debuerunt aperi celi Christo patiente, quam eo baptizato.

Sed contra est, quod dicitur Luc. 3. Iesu baptizato, & orante, apertum est celum.

Respondetur dicendum, quod sicut dictum est, Christus baptizari voluit, vt suo baptismo consecraret baptismum, quo nos baptizaremur. Et ideo in baptismo Christi ea demonstrari debuerunt, quæ pertinent ad efficaciam nostri baptismi. Circa quam tria sunt consideranda. Primo quidem principalis virtus, ex qua baptismus habet efficaciam: quæ quidem est virtus celestis. Et ideo baptizato Christo, apertum est celum, vt ostenderetur, quod de cetero celestis virtus baptismum sanctificaret.

Secundo operatur ad efficaciam baptismi fides Ecclesie, & eius qui baptizatur, vnde & baptizati fide in profitemur: & baptismus fidei dicitur sacramentum. Per fidem autem inspicimus celestia, quæ sensum, & rationem humanam excedunt. Et ad hoc significandum Christo baptizato aperti sunt celi.

Tertio, quia per baptismum Christi specialiter aperitur nobis introitus regni celestis, qui primo homini præclusus fuerat per peccatum. Vnde baptizato Christo, aperti sunt celi: vt ostenderetur, quod baptizatis pater via in celum. Post baptismum autem necessaria est homini iugis oratio, ad hoc quod celum introeat. Licet enim per baptismum remittantur peccata, remanet tamen fomes peccati, non impugnans interius, & mundus, & demones, qui impugnant exterius. Et ideo significanter dicitur Luc. 3. quod Iesu baptizato, & orante, apertum est celum, quia scilicet fidelibus necessaria est oratio post baptismum. Vel vt detur intelligi, quod hoc ipsum quod per baptismum celum aperitur credentibus, est ex virtute orationis Christi. Vnde significanter Mat. 3. dicitur, quod apertum est celum, id est, omnibus propter eum, sicut si imperator alicui pro alio petenti dicat, Ecce, hoc beneficium non illi do, sed tibi, id est, propter te illi: vt Chrys. dicit super Matth.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Chrys. dicit super Matth. sicut Christus secundum dispensationem humanam baptizatus est, quamuis ipse propter se baptismum non indigeret, sic etiam secundum humanam dispensationem aperti sunt ei celi, secundum autem naturam diuinam semper erat in celis.

Ad secundum dicendum, quod sicut Hier. dicit super Mat. celi aperti sunt Christo baptizato, non refectione elementorum, sed spiritualibus oculis, sicut & Ezechiel in principio voluminis sui celos apertos esse commemorat. Et hoc probat Chrys. super Matth. dicens, Quod si ipsa creatura: scilicet celorum rupta fuisset, non dixisset, aperti sunt ei: quia quod corporaliter aperitur, omnibus est apertum. Vnde etiam Marc. 1. expresse dicitur, quod Iesus statim ascendens de aqua vidit apertos celos: quasi ipsa apertio celorum ad visionem Christi referatur. Quod quidem aliqui referunt ad visionem, dicentes, quod circa Christum baptizatum tantus splendor fulsit in baptismo, vt viderentur celi aperti. Potest etiam referri ad imaginariam visionem, per quem modum Ezechiel vidit celos apertos. Formabatur enim ex virtute diuina & voluntate rationis talis visio in imaginatione Christi: ad designandum, quod per baptismum celi aditus hominibus aperitur, prout scilicet Christus vidit iam baptismum sanctificato apertum esse celum hominibus: quod tamen etiam ante videtur sciendum.

Ad tertium dicendum, quod per passionem Christi aperitur celum omnibus, sicut per causam communem apertiois celorum. Oportet tamen hanc causam communem aper-